

КАМ'ЯНСЬКА МІСЬКА РАДА ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ

Н А К А З

31.08.2026

Кам'янське

№ 6809

**Про недопущення примусового залучення коштів
батьків здобувачів освіти та запобігання
необґрунтованим фінансовим витратам
у закладах освіти Кам'янської міської територіальної громади**

Відповідно до статей 3, 4, 30, 79 Закону України «Про освіту»; статей 2, 3 Закону України «Про дошкільну освіту», статті 58 Закону України «Про повну загальну середню освіту»; статті 32 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», з метою забезпечення гарантованого державою права здобувачів освіти на безоплатне здобуття дошкільної та повної загальної середньої освіти, дотримання принципів доступності освіти, рівності учасників освітнього процесу, добровільності благодійної допомоги, запобігання будь-яким формам психологічного чи іншого тиску на батьків (інших законних представників) здобувачів освіти, пов'язаного із придбанням товарів, оплатою послуг або внесенням коштів на потреби закладів освіти, а також збереження довіри батьків до закладів освіти

НАКАЗУЮ:

1. Керівникам закладів освіти:

1.1. Забезпечити безумовне дотримання законодавства щодо безоплатності здобуття дошкільної та повної загальної середньої освіти та недопущення покладення на батьків (інших законних представників) здобувачів освіти обов'язків із фінансування освітнього процесу, які відповідно до законодавства належать до компетенції держави, засновника або закладу освіти.

1.2. Забезпечити недопущення працівниками закладу освіти:
здійснення збору коштів з батьків та контролю за внесення ними коштів;
прямого або опосередкованого примушування батьків до внесення коштів;

встановлення обов'язкових платежів, внесків, «зборів» чи інших фінансових зобов'язань батьків на потреби класу/групи або закладу;

визначення обов'язкових сум для внесення кожною сім'єю;

складання та поширення списків батьків, які внесли або не внесли кошти;

використання месенджерів, чатів класів/груп, електронних платформ та інших засобів комунікації для здійснення тиску на батьків щодо придбання товарів або внесення коштів;

пов'язування участі здобувача освіти в освітньому процесі, заходах, конкурсах, екскурсіях чи інших формах діяльності закладу з фактом внесення батьками коштів;

створення для здобувачів освіти психологічного дискомфорту, негативного ставлення, обмежень чи інших несприятливих наслідків у зв'язку з відмовою їхніх батьків від придбання товарів або внесення коштів;

використання педагогічними працівниками статусу, авторитету або службового становища для схиляння батьків до придбання товарів чи фінансування заходів, а також використання батьківських активів або органів батьківського самоврядування як інструменту залучення коштів на потреби класу чи закладу.

1.3. Не покладати на педагогічних працівників функцій з організації, координації або контролю залучення коштів батьків, у тому числі на придбання товарів, оплату послуг, подарунків, проведення заходів та інші потреби, що не є добровільною благодійною допомогою або оплатою послуг на підставі відповідного договору.

1.4. Забезпечити, щоб рішення органів батьківського самоврядування щодо можливого придбання товарів або надання благодійної допомоги:

не створювали фінансових зобов'язань для інших батьків;

не містили вимог щодо обов'язкової участі кожної сім'ї;

не були підставою для будь-якого впливу на здобувачів освіти;

не передбачали залучення педагогічних працівників до збору або контролю коштів.

1.5. Провести роз'яснення серед педагогічних працівників закладу щодо неприпустимості вимагати від батьків придбання за власні кошти навчальних матеріалів.

1.6. Не допускати встановлення педагогічними працівниками обов'язкового переліку товарів, які батьки повинні придбати для участі дитини в освітньому процесі.

1.7. У разі використання додаткових навчальних матеріалів, робочих зошитів, зошитів із друкованою основою тощо забезпечити дотримання принципу добровільності їх придбання батьками.

1.8. Не допускати ситуацій, коли відмова батьків від придбання додаткових навчальних матеріалів стає підставою для:

позбавлення дитини можливості виконувати навчальне завдання;

негативного оцінювання;

публічного виділення дитини серед інших учнів;

вимоги придбати відповідний матеріал;

інших форм прямого або опосередкованого тиску.

1.9. Не допускати встановлення педагогічними працівниками або органами батьківського самоврядування обов'язкових фінансових внесків батьків на придбання подарунків для дітей, педагогічних працівників або інших осіб.

1.10. У разі організації батьками добровільного придбання подарунків або проведення святкових заходів забезпечити, щоб:

участь у фінансуванні була виключно добровільною;

відмова від участі не створювала для дитини жодних негативних наслідків;

педагогічні працівники не здійснювали збір коштів;

інформація про участь або неучасть конкретної сім'ї не використовувалася для психологічного чи соціального тиску.

1.11. Не допускати встановлення «обов'язкових» сум на подарунки, привітання, дні народження, «дні іменинника», святкові заходи тощо.

1.12. Наголосити, що благодійна допомога закладам освіти може надаватися відповідно до законодавства, але її надання має ґрунтуватися на принципі добровільності.

1.13. Не допускати ототожнення благодійної допомоги з обов'язковим платежем.

1.14. Не допускати встановлення працівниками закладів освіти мінімального розміру благодійного внеску або визначення батькам обов'язкової суми пожертви.

1.15. Забезпечити прийняття та обліковування благодійних внесків, що надходять закладу освіти, відповідно до вимог бюджетного законодавства, законодавства про бухгалтерський облік та інших нормативно-правових актів.

1.16. Забезпечити оприлюднення інформації про отримані та використані кошти відповідно до вимог законодавства.

1.17. Поінформувати органи батьківського самоврядування про неприпустимість:

встановлення обов'язкових фінансових внесків;

визначення обов'язкових сум для батьків;

ведення обліку «боржників» серед батьків;

здійснення тиску на батьків, які відмовилися від фінансування;

пов'язування фінансової участі сім'ї з можливостями або ставленням до її дитини.

Рішення органів батьківського самоврядування щодо добровільної допомоги не можуть покладати фінансові обов'язки на осіб, які не погодилися на таку допомогу.

1.18. Забезпечити в межах компетенції соціально-психологічної служби закладу моніторинг психологічного клімату в учнівських колективах (з урахуванням вимог законодавства щодо конфіденційності інформації про здобувачів освіти та їхні сім'ї) та своєчасне реагувати на випадки психологічного тиску на дітей у зв'язку з майновим або фінансовим становищем їхніх сімей.

1.19. Довести до відома працівників закладу освіти, батьків (інших законних представників) здобувачів освіти, органів батьківського самоврядування положення цього наказу.

1.20. Переглянути внутрішні документи закладу освіти, що регулюють діяльність органів батьківського самоврядування, та привести їх у відповідність до чинного законодавства.

1.21. Не допускати використання застарілих нормативних актів про «батьківські комітети» як правової підстави для покладення на батьків будь-яких фінансових обов'язків.

1.22. Забезпечити відкритість інформації про бюджетні асигнування, благодійні внески та інші надходження відповідно до вимог законодавства про прозорість та інформаційну відкритість закладів освіти.

1.23. Провести аналіз практики залучення коштів батьків у закладі освіти. Перевірити наявність у закладі:

- практики обов'язкових зборів;
- визначених «внесків на клас/групу»;
- обов'язкових закупівель товарів;
- збору коштів на подарунки;
- списків батьків, які сплатили/не сплатили кошти;
- інших практик, які можуть створювати фінансовий або психологічний тиск.

1.24. За результатами аналізу вжити заходів щодо усунення виявлених порушень.

2. Департаменту освіти міської ради (Чуднівцев Н.А.)

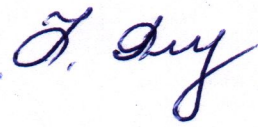
2.1. Забезпечити розгляд звернень громадян щодо можливих фактів примусового залучення коштів батьків у встановленому законодавством порядку.

2.2. У разі надходження звернень або повідомлень про можливі порушення розглядати викладені в них обставини та, у разі потреби, вживати заходів реагування в межах повноважень департаменту освіти та відповідно до законодавства.

2.3. Узагальнювати інформацію про типові проблеми та ризики, пов'язані із залученням коштів батьків, і за результатами аналізу надавати керівникам закладів освіти відповідні рекомендації.

3. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Директор департаменту освіти
Кам'янської міської ради

Наталія РЕВА

Підготовлено _____

Оксана Живага

Ознайомлено _____

Наталія Чуднівесь

